

VLAAMS-ZUIDAFRIKAANSE CULTUUR-STICHTING

De oprichting in Vlaanderen van de Stichting Vlaams Cultureel Centrum Johannesburg (1981) was het directe gevolg van de laatste wilsbeschikking van J.M. Missak, zoon van een gefortuneerde Armeense vader en een Vlaamse moeder, om een aanzienlijk deel van zijn nalatenschap voor te behouden voor de bevordering van de Armeense en Vlaamse cultuur in Zuid-Afrika. **Camiel de Vleeschauwer**, een Vlaams emigrant, die met Missak bevriend was, speelde bij dat proces een beslissende rol. Tussen het ontstaan van deze nieuwe Vlaamse Zuid-Afrika-vereniging en de toenmalige wereldwijde controverse over Zuid-Afrika bestond er dus duidelijk geen rechtstreeks verband. De Vlaamse beheerders van de nalatenschap van Missak waren vooraanstaanden uit de Vlaamse politieke en culturele wereld (onder anderen **André Vlerick**, **Wim Jorissen**, **Robert Orlent**, **Ward Tielemans**, **Jos Ghysen** en pater **Arthur Verthé**) die enigszins met Zuid-Afrika vertrouwd waren en met de Afrikaners sympathiseerden. Deze **flaminganten** waren bereid zich voor de 'Vlaamse' cultuur in Zuid-Afrika en de culturele relaties met Zuid-Afrika in te zetten. Op 22 januari 1982 werd op het voormalige landgoed van Missak, gelegen in een van de meest rianten wijken van Johannesburg, het Vlaams Cultureel Centrum geopend. In dat cultureel centrum, het Missakcentrum genoemd, werden door de Stichting tal van Vlaamse culturele manifestaties georganiseerd. Verder stelde de Stichting een Missakbeurs ter beschikking en werd tevens de zogenaamde Wim Jorissenprijs in het leven geroepen. Ofschoon de werking van de Stichting steeds zui-

ver cultureel is geweest, werd ze door de anti-apartheidsactivisten als een pro-apartheidslobby gedoodverfd.

Vanuit de Stichting ontstond in 1985 een zeer actieve Academische Contactgroep Vlaanderen-Zuid-Afrika; de werking ervan verliep echter (haast) volledig achter de schermen. Deze werkgroep zond boeken, tijdschriften, dagbladen en allerlei andere informatie naar de Zuid-Afrikaanse universiteiten. In Vlaanderen werd een netwerk opgezet om Zuid-Afrikaanse professoren en vorsers op te vangen en hen bij hun studiebezoeken aan Vlaanderen behulpzaam te zijn.

Op 28 juni 1991 smolten de Stichting Vlaams Cultureel Centrum Johannesburg en de Academische Contactgroep Vlaanderen-Zuid-Afrika samen tot de Vlaams-Zuidafrikaanse Cultuurstichting. Deze nieuwe vereniging zonder winstoogmerk had ten doel "de samenwerking te bevorderen tussen Vlaanderen en Zuid-Afrika op het gebied van cultuur, inzonderheid taal, onderwijs, kunsten en wetenschappen".

Inmiddels had de Stichting in Zuid-Afrika sedert 6 juli 1990 een volwaardige tegenhanger gevonden in de Vlaams-Suid-Afrikaanse Cultuurstigting. De initiatiefnemers hiertoe waren een aantal Vlamingen (onder anderen De Vleeschauwer) en Afrikaners (onder meer Corry Joosten) uit de streek Johannesburg-Pretoria die tot dusver de praktische organisatie van de culturele activiteiten in het Missakcentrum op zich hadden genomen.

JAN-M. GORIS